

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Stockholm 20211206

Yttrande över betänkandet Tillfälligt omhändertagande av villkorligt frigivna och skyddstillsynsdömda, Ju2021/03135

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, RFS, har som remissinstans beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad utredning.

Om RFS

RFS har medlemmar med lagreglerade frivilliguppdrag som bland annat biträdandeövervakare i kriminalvården, förtroendemän, besökare på häkten och anstalter, stödpersoner inom psykiatri, gode män och förvaltare samt kontaktpersoner och kontaktfamiljer. Frivilliga samhällsarbetare är ett samlingsnamn för dessa uppdragstagare. Vår erfarenhet är att detta stöd från ideella krafter inom ramen för påföljder och sociala biståndsinsatser spelar en betydande roll såväl för den enskilda klienten/brukaren som för uppdragstagare och demokratin i stort.

Utifrån denna bakgrund och förbundets expertkunskap om lagreglerade frivilliguppdrag har vi valt att koncentrera vårt svar till de delar som kan komma att påverka de uppdrag som vårt förbund representerar. Främst uppkom vikten av informationstillfällen gällande tillfälligt omhändertagande. Att det framkommer att tillfälligt omhändertagande ska ses som både kontroll- och stödåtgärder för klienten och olika situationer som denne hamnar i. Om informationen tydligt går fram, kan samverkan förstärkas mellan myndigheten, klienten och den frivilliga samhällsarbetaren, just för att alla parter förstår bakomliggande orsaker till omhändertagandet.

Övergripande synpunkter på betänkandet

RFS välkomnar utredningens förslag om ett förtydligande/förklarande i text att ett omhändertagande inte är tänkt att vara en sanktion mot misskötsamhet, utan att ett omhändertagande kan ske i syfte att utreda aktuella förhållanden hos klienten och utreda behovet av ytterligare åtgärder. Även ett tillfälligt omhändertagande vara lämpligaste åtgärden då en klient hamnat i en situation som han eller hon inte själv förmår sig att klara upp till följd av alkohol- eller narkotikamissbruk. (prop 1982/83:85 s 129 och 130) Det är av vikt att det framgår till klienter och biträdande övervakare att det tillfälliga omhändertagandet även innefattar en snabb reaktion på misskötsamhet och är till för att minska risken för att den dömda begår nya brott och för att kunna verka för att den dömdes anpassning i samhället.

RFS ser positivt på promemorians förslag att kriminalvården ges rätt att besluta om tillfälligt omhändertagande, om förutsättningarna för att övervakningsnämnden ska kunna besluta om ett omhändertagande är uppfyllda. Kriminalvårdens beslut ska gälla omedelbart vilket kan påskynda och underlätta ärende- och beslutsgången i enskilda ärenden. Då kriminalvårdens beslut om tillfälligt omhändertagande skyndsamt ska behandlas av övervakningsnämnden (inom ett dygn) kvarstår rätts säkerheten, så som RFS ser på det.

RFS välkomnar att kriminalvården får förstärkta möjligheter att vidta kontroll- och stödåtgärder för villkorligt frigivna och skyddstillsynsklienter för ett effektivare återfallsförebyggande arbete. RFS vill i samma mening understryka vikten av att informationsutlämning till klienter och biträdande övervakare/förtroendemän gällande dessa åtgärder förtydligas, då RFS uppfattar att omhändertagande tidigare allt som oftast sammanföll med information om sanktionstrappan av misskötsamet under övervakningen. En nyansering av informationsutlämnande kan behöva förtydligas. Om klienter och biträdande övervakare förstår bakgrunden gällande tillfälligt omhändertagande från start av övervakningen och att den åtgärden finns att tillgå och varför, kan samverkan sålunda förstärkas och synen på kontrollinsatser troligen förstås även inom ramen som en stödinsats.

Jennica Simesgården
Förbundsordförande

Joanna Graumann Walnstedt
Förbundssekreterare